

профільних класів соціальногуманітарного напрямку. Рідна школа. 2010. № 9. С. 24–36.

7. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник. Харків, 2008. 189 с.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ 1-ГО КЛАСУ НА УРОКАХ ЯДС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Толочик Олена Василівна
студентка 1 курсу магістратури.
Науковий керівник: к. п. н, професор*

*Васютіна Тетяна Миколаївна
НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ,
ел.адреса: olenatolochyk1008@gmail.com*

З розвитком особистості молодших школярів більш точним стає його знання про себе, удосконалюється вміння розбиратися в своїх силах і можливостях, виникає прагнення діяти в певних ситуаціях, спираючись не на оцінки тих, що оточують, а на власну самооцінку А для правильного розуміння себе, осягнення джерел свого успіху в навчанні учням необхідно навчитися бачити себе з боку. Тому вже в молодших класах рекомендується спрямовувати увагу дітей на те, як вони працюють, чи достатньо старанні й дисципліновані, чи не марнують свого часу, чи доцільні прийоми використовують для досягнення успіху, тобто здійснюється оцінювання навчальних досягнень (важливий інструмент освітньої взаємодії вчителя та учнів).

Впродовж останніх років, з реформою української освіти НУШ, змінюються й підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів, зокрема першокласників. Відмова від використання балів у 1-х класах пов'язана з віковими особливостями учнів початкових класів. 6-7-річний школяр по-особливому сприймає оцінку своєї діяльності. У нього переважає зовнішня мотивація діяльності. Тому в цьому віці дитина поки що не вміє об'єктивно

оцінювати результати своєї діяльності, здійснювати контроль і самоконтроль, оцінку і самооцінку. Відомий український педагог В. Сухомлинський зазначав, що навчання без оцінок сприяє поступовому переходу від дошкільної форми навчання до шкільної, дає можливість подолати психологічну кризу, робить бажаним відвідування школи. Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів у першому класі має формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання [1]. Під час оцінювання навчальних результатів учнів 1-го класу важливий зв'язок між учителем та учнем. Для цього потрібно спільно з'ясувати зміст зробленого, встановити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що знадобиться дітям у майбутньому, порівняти реальні результати з очікуваними, проаналізувати, чому сталося так, а не інакше, зробити спільні висновки, відкоригувати засвоєння, обговорити нові теми для обмірковування; встановити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що потрібно засвоїти, навчитись, як у майбутньому скласти план подальших дій.

Здійснення формувального оцінювання (інтерактивне оцінювання прогресу учнів, що дає змогу вчителю визначати потреби учнів та відповідним чином адаптувати процес навчання) орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Під час оцінювання навчальних досягнень засобами формувального оцінювання важливими є наявність критеріїв оцінювання та обізнаність учнів у цих критеріях. Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання у 1-му класі є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до першого циклу навчання (1-2 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі. При цьому особливості дитини можуть впливати на темп

навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня [1].

При реалізації змісту курсу ЯДС, мета якого полягає у формуванні в учнів цілісної картини світу в процесі опанування соціального досвіду, важливо забезпечити якісне і ефективне оцінювання учнів 1-го класу, це допоможе їм сформуванню індивідуальну траєкторію навчання, зрозуміти навчальний зміст одразу кількох освітніх галузей. Об'єктами оцінювання на уроках ЯДС у процесі початкового навчання є складники предметних компетентностей: *знання* про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними; *вміння та навички* застосовувати засвоєні знання; *досвід* творчої діяльності; ціннісні ставлення.

- знання (у формі фактів, уявлень, понять) про предмети і явища, їх взаємозв'язки і залежності між ними;

- уміння виконувати різні види навчально-пізнавальних дій щодо об'єктів природи та інформації про них;

- уміння застосовувати спеціальні методи пізнання об'єктів природи (дослід, практичну роботу, спостереження);

- уміння виконувати практичні дії з об'єктами навколишнього світу;

- уміння оцінювати об'єкти навколо, а також власну поведінку та інших людей;

- уміння застосовувати набуті знання й навички у своєму повсякденному житті;

- уміння творчого застосування набутих інтегрованих знань і способів діяльності в змінених ситуаціях;

- досвід емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу і природи, до різноманітних видів діяльності, зокрема природоохоронної.

При вимушеній зміні традиційної системи навчання на дистанційне навчання (в умовах пандемії) потрібно продовжувати оцінювання навчальних досягнень учнів 1-го класу. Для того, щоб оцінювання мало позитивний

вплив на учнів, потрібно їх залучати до створення критеріїв оцінювання, а також повідомляти їм заздалегідь, за якими критеріями здійснюватиметься оцінювання. Під час дистанційного навчання варто зосередитись на обов'язковому матеріалі курсу ЯДС та його оцінюванні. При онлайн-форматі навчання слід сформувати в учнів культуру онлайн спілкування, зокрема в оцінюванні, надавати учням творчі завдання за допомогою різних ресурсів. Отримання навчальних матеріалів та спілкування між учасниками дистанційного навчання забезпечується через передачу відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі. Це можуть бути письмові роботи (самостійні і контрольні, перекази, зокрема й окремі тестові, компетентнісні завдання тощо), а також навчальний проєкт, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо. При перевірці завдань доцільно також запрошувати менторів (експертів певної галузі з предмету – «Експертна оцінка»).

Оцінювання результатів навчальної діяльності може здійснюватись у синхронному або асинхронному режимі. Синхронний режим дозволяє забезпечити більш об'єктивне оцінювання, проте вимагає відповідного технічного забезпечення у вчителя та всіх учнів. Асинхронний режим є більш гнучким у застосуванні, оскільки учні можуть виконувати завдання у зручний час, проте менш об'єктивним. Для зменшення ризиків необ'єктивного оцінювання рекомендовано налаштувати опцію проходження тесту один раз та обмежити час на виконання завдання, встановити термін для здачі тесту (контрольної, практичної або самостійної роботи тощо), повідомляти результати (у разі неавтоматизованої перевірки робіт) індивідуально після здачі робіт всіма учнями. За необхідності учитель може провести додаткове усне опитування учнів за допомогою одного із засобів телефонного або відеозв'язку [2].

Серед ефективних ресурсів для забезпечення формувального оцінювання в 1-му класі на уроках ЯДС, можна виділити наступні: - сервіс

Wizer.me дозволяє створювати інтерактивні робочі аркуші, які можна використовувати при дистанційному навчанні (це інструмент для створення інтерактивних робочих аркушів, в якому можна використовувати наступні завдання: відкрите питання (Open Question), питання з вибором відповіді (Multiple Choice), коментування-дискусія на задану тему (Blanks), поєднання тексту і малюнку (Fill On An Image), з'єднання частин (Matching), таблиця (Table), сортування (Sorting), малювання (Draw)); - Платформа Microsoft Teams - центр для командної роботи, який інтегрує користувачів, вміст і засоби, необхідні команді для ефективнішої освітньої роботи, застосунок об'єднує все в спільному робочому середовищі, яке містить чат для нарад, файлообмінник та корпоративні програми для забезпечення оцінювання зі зворотним зв'язком (Polly, Forms та ін.); - Google-форма (можна збирати відповіді учнів та учениць і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування). Також формувальне оцінювання під час дистанційного навчання можна здійснювати у ігровій формі через програми, онлайн-квести: Unimaster (інтерактивна дошка, яка поєднує в собі всі необхідні для спілкування функції. Вона призначена не тільки для ведення переговорів, але і для обробки і створення документації, вирішення завдань, колективної роботи з різними джерелами); “Kahoot!” – це навчальна платформа, за допомогою якої можна проводити інтерактивні заняття та перевірку знань учнів за допомогою онлайн-тестування; Learnis - система генерації веб-квестів з можливістю додавання будь-яких предметних завдань.

У дистанційній освіті після освоєння кожної теми можна використовувати анкети, в яких учень сам оцінює свої результати навчання за такими показниками: – зрозумів / зрозуміла, можу вирішити самостійно; – зрозумів / зрозуміла можу вирішити з підказкою; – не зрозумів / не зрозуміла, не можу вирішити. Важливою є також і взаємодія з батьками учнів, урахування їхньої думки щодо організації оцінювання під час дистанційного навчання, а також врахування їх можливостей забезпечити це навчання. Для

оцінювання індивідуальних досягнень учнів та учениць може бути використане оцінювання портфоліо (це накопичувальна система оцінювання, що передбачає формування уміння учнів та учениць ставити цілі, планувати і організовувати власну навчальну діяльність; накопичення різних видів робіт, які засвідчують рух в індивідуальному розвитку; активну участь в інтеграції кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки) [3].

Отже, при дистанційному навчанні існує багато онлайн-сервісів, які допомагають учителеві здійснити формувальне оцінювання в 1-му класі на уроках ЯДС у відповідності до психолого-педагогічних особливостей учнів 6-7-річного віку. Проте під час використання будь-яких ресурсів важливо пам'ятати про необхідність забезпечення постійного зв'язку вчителя та учнів, а також взаємодію з батьками. Роль учителя в оцінюванні полягає в тому, щоб допомогти учням, стимулювати їх до самостійних роздумів, відкриттів, нових поглядів на досліджуване явище, предмет. Водночас, учитель і учень залишаються учасниками цього процесу в активному діалозі.

Список інформаційних джерел

1. Наказ МОН від 20 серпня 2018 року № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/924.pdf> (дата звернення: 04.05.2021)

2. Оцінювання в дистанційному навчанні: запитання-відповіді. URL: <https://nus.org.ua/questions/otsinyuvannya-v-dystantsijnomu-navchanni-zapytannya-vidpovidi/> (дата звернення: 05.05.2021).

3. Оцінювання в умовах дистанційного навчання, – роз'яснення МОН. URL: <https://pedpresa.com.ua/201954-otsinyuvannya-v-umovah-dystantsijnogo-navchannya-roz-yasnennya-mon.html> (дата звернення: 05.05.2021).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ XXI СТОЛІТТЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

2021 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

2021

УДК 37.01(082)«20»А43

*Друкується за рішенням Вченої ради факультет педагогіки і психології
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

Редакційна колегія:

Олефіренко Т.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Матвієнко О.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Шевнюк О.Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П. Драгоманова.

Цветкова Г.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості НПУ імені М.П. Драгоманова.

Митник О.Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Страшко С.В., кандидат біологічних наук, професор, завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я НПУ імені М.П. Драгоманова.

Лапченко І.О., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Коханко О.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання НПУ імені М.П. Драгоманова.

Актуальні проблеми освіти ХХІ століття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції (14 травня 2021 року): збірник тез. — Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. — 126 с.

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Актуальні проблеми освіти ХХІ століття». Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021

© Автори статей, 2021

ЗМІСТ

1. EDUKACJA INKLUZYWNA W WYBRANYCH UCZELNIACH KATOLICKICH W POLSCE ([Witold Janoch, Katarzyna Zielińska-Król](#))
2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ([Аханова Алла Володимирівна,](#))
3. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ([Галіченко Юлія Вікторівна](#))
4. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ([Іонов Владислав Юрійович, Шеремет Інеса Володимирівна](#))
5. ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕЛЕМЕНТІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ([Карпенко Наталія Володимирівна](#))
6. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ ([Кваша Валентина Анатоліївна, Челнокова Марія Сергіївна](#))
7. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО УРОКІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ([Кравчук Алла Олександрівна, Григоренко Вікторія Євгеніївна](#))

8. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [\(Куцин Анастасія Василівна\)](#)
9. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРТЦВА В НУШ [\(Матющенко Вікторія Володимирівна\)](#)
10. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ [\(Мащенко Юлія Миколаївна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
11. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОТИВАЦІЇ МОЛОДІ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ [\(Мішустіна Владислава Сергіївна, Мехед Ольга Борисівна\)](#)
12. ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ТА ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ [\(Петровська Вікторія Олегівна\)](#)
13. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ УСПІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ [\(Прядко Богдан Васильович\)](#)
14. ОСОБЛИВОСТІ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [\(Рарога Є.Ю., Коннов О. Ф\)](#)
15. ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОДИННИХ ЦІННОСТЕЙ [\(Сахарчук Дарина Валентинівна\)](#)
16. ШІСТЬ ЦЕГЛИНОК «LEGO» В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ [\(Селюк Ганна Олександрівна, Лук'янченко Ольга Миколаївна\)](#)
17. ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ [\(Тесленко Тетяна Василівна\)](#)

18. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ КОНСТРУЮВАННЯ ТА МОДЕЛЮВАННЯ [\(Янковська Інна Миколаївна, Ткач Тетяна Олегівна\)](#)
19. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ 1-ГО КЛАСУ НА УРОКАХ ЯДС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ [\(Толочик Олена Василівна, Васютіна Тетяна Миколаївна\)](#)
20. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В СТРУКТУРІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА [\(Туркот Тетяна Іванівна\)](#)
21. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ОЛІМПІАДИ З МАТЕМАТИКИ [\(Уварова Яна Олександрівна, Чайченко Валентина Федорівна\)](#)
22. СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗОРУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ [\(Халепа Юлія Ігорівна, Шеремет Інеса Володимирівна\)](#)
23. ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩА ЗДІБНІСТЬ ПЕДАГОГА [\(Шкарбань Анна Володимирівна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
24. АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА [\(Щербатюк Анастасія Дмитрівна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
25. ПРОБЛЕМНІ ЗАВДАННЯ УРОКУ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ [\(Ядчишина Діана Сергіївна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)